ปีที่ 7 ฉบับที่ 13 มกราคม – มิถุนายน 2566 ISSN 2465-5473 (Print)

การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา

Using Digital Technology of Teacher Librarians in Elementary School

ฐานิตา แก้วศรี*

Thanita Kaewsri

นฐา ศรีนวล*

Natha Srinuon

ธัญชนก จาดดำ*

Tunchanok Jaddam

สมฤทธิ์ วันชัย*

Somrith Wanchai

พิชญาภา ยวงสร้อย**

Pichayapha Yuangsoi

Received : December 22, 2022

Revised : June 13, 2023

Accepted : June 13, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูบรรณารักษ์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 จำนวน 180 แห่ง แห่งละ 1 คน รวมเป็น 180 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษาโดยรวมมีสัญญาณอินเตอร์เน็ตสำหรับผู้รับบริการมากที่สุด รองลงมา คือ ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการ และ ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำระบบยืม-คืนน้อยที่สุด ในโรงเรียนใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางมีสัญญาณอินเตอร์เน็ตสำหรับผู้รับบริการมากที่สุด รองลงมา คือ มีอุปกรณ์โสตทัศน์สำหรับผู้รับบริการ และ ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำระบบยืม-คืนน้อยที่สุด

---

*นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Student, Educational Technology and Communications Naresuan University.
**อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Lecturer, Educational Technology and Communications Naresuan University.

และโรงเรียนขนาดเล็ก มีสัญญาณอินเตอร์เน็ตสำหรับผู้รับบริการมากที่สุด รองลงมา คือ ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการและผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการของห้องสมุดได้อย่างสะดวกและรวดเร็วด้วยการใช้เทคโนโลยีน้อยที่สุด

คำสำคัญ: การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล, ครูบรรณารักษ์, ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the using digital technology in organizing library services and activities of primary school librarian teachers. A questionnaire was used to collect data from 180 teachers, librarians in Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 2, 1 person each, totaling 180 people. The data were analyzed by frequency and percentage. The results showed that using digital technology of teacher librarians in elementary school of primary school librarians- the most issue, there is an internet signal for service users, followed using technology that is suitable for the learning of the service user and the least, use of computer technology in making the loan-return system. In a large school and medium school- the most issue, there is an internet signal for service users, followed there are audio-visual equipment for service users and the least, using computer technology to make a loan-return system. In small schools - the most issue, followed using technology that is suitable for the learning of service users. - there is an internet signal for service users and the least, users can access library services conveniently and quickly by using technology.

Keywords : Using digital technology, Teacher Librarians, Elementary School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องของคนไทย เป็นสิ่งสำคัญตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 122 พ.ศ. 2560 – 2564 ที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้ว่า การอ่านของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 85 รวมทั้งได้ระบุแนวทางการพัฒนาไว้ให้ ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต อาทิ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ โรงเรียนผู้สูงอายุ รวมทั้งส่งเสริมให้มีระบบการ จัดการความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) ห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในสถานศึกษาทุกระดับ ถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่ส่งเสริมนิสัยใฝ่รู้และเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา ตามมาตรฐานห้องสมุด พ.ศ. 2549 ได้ระบุมาตรฐานด้านการบริการไว้ว่า “ห้องสมุดควรมีบริการพื้นฐาน และบริการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ในรูปแบบที่หลากหลาย มีระเบียบการให้บริการเพื่อให้ผู้รับบริการทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการบริการอย่างเสมอภาค สามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างรวดเร็วตามความต้องการ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการนำกลยุทธ์การตลาดและการประชาสัมพันธ์มาใช้ในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดเชิงรุก” (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2549) และการใช้เทคโนโลยีทำให้การดำเนินกิจกรรมในห้องสมุดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และผู้ใช้บริการพึงพอใจมากขึ้น และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถขยายโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำ และสนับสนุนให้เกิดสิทธิเด็กได้ ซึ่งในปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีอย่างหลากหลายทำให้เกิดห้องสมุดรูปแบบใหม่ขึ้นที่ได้เรียกว่า ห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library) ด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถรับทราบข้อมูลข่าวสาร หรือค้นคว้า ความรู้ได้ตามความต้องการโดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลาและสถานที่ เพื่อการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและตรงกับความต้องการมากที่สุด (Vinitha, K., Kanthimathi, S., Tharani Devi, K. ,2006)

ทั้งนี้ ห้องสมุดโรงเรียนจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการจัดบริการ องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการจัดบริการห้องสมุดคือ เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ และ ระบบสื่อสาร ซึ่งปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อห้องสมุด เพราะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดบริหารจัดการ ห้องสมุด และสิ่งสำคัญที่ครูบรรณารักษ์ต้องคำนึงถึงในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งานห้องสมุด ได้แก่ งบประมาณในการบำรุงรักษา ความคุ้มค่า และความพร้อม ของผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558). และในปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลได้กลายเป็นส่วนสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เพราะอุปกรณ์ดิจิทัลเป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ห้องสมุดในโรงเรียนระดับประถมศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการส่งเสริมการอ่านให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดทำวิดีโอคลิปการเล่านิทานส่งเสริมการอ่าน การเล่าเรื่องหนังสือ การแนะนำหนังสือ การจัดทำบรรณานุกรมและบรรณนิทัศน์หนังสือผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การจัดการแข่งขันเกี่ยวกับการอ่าน และการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาให้บริการ เป็นต้น (ชโรชีนีย์ ชัยมินทร์ และพิชญาภา ยวงสร้อย, 2561)

Vol.7 No.13 January-June 2023 ISSN 2465-5473 (Print)

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้กิจกรรมในห้องสมุดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ยุคดิจิทัลในสถานศึกษา จึงได้ทำการศึกษาเพื่อทราบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทางในปรับปรุงและพัฒนาการช่วยให้กิจกรรมในห้องสมุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษาเขต 2

สมมติฐานการวิจัย

การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษาเขต 2 ในโรงเรียนแต่ละขนาดมีความแตกต่างกัน

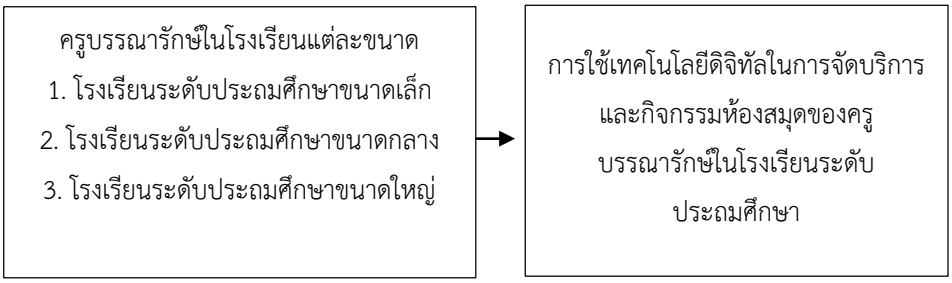

ภาพ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 จำนวน 180 แห่ง แห่งละ 1 คน รวมเป็น 180 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา คือ แบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ Google Form มีเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และตอบคำถาม ตอนที่ 2 คำถาม

ปีที่ 7 ฉบับที่ 13 มกราคม – มิถุนายน 2566 ISSN 2465-5473 (Print)

เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามส่งให้แหล่งข้อมูลทางอีเมลซึ่งเป็นครูบรรณารักษ์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 จำนวน 180 แห่ง แห่งละ 1 คน รวมเป็น 180 คน

2. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับมาทั้งหมดอย่างละเอียดก่อนจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2

ผู้ตอบแบบสอบถามการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา จากแหล่งข้อมูล 180 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 91.67 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 8.33 วุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 76.11 วุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 23.89 สาขาวิชาเอกส่วนใหญ่มีสาขาวิชาเอกอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 50.56 สาขาวิชาเอกภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 23.89 ประสบการณ์การทำงานในหน้าที่ครูบรรณารักษ์ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.6 มีประสบการณ์การทำงาน 5 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.3 และมีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 8.40 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 แสดงในตารางที่ 1

Vol.7 No.13 January-June 2023 ISSN 2465-5473 (Print)

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2

รายการ	ความคิดเห็น(ร้อยละ)	
	ใช่	ไม่ใช่
1. ด้านการบริหารงานห้องสมุด		
1.1 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำประวัติสมาชิกห้องสมุด	19.44	80.56
1.2 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำฐานข้อมูลสื่อ	27.22	72.78
1.3 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำระบบยืมคืน-	15.56	84.44
1.4 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำระบบการสืบค้นข้อมูล	24.44	75.56
2. ด้านสภาพแวดล้อมในห้องสมุด		
2.1 มีคอมพิวเตอร์เพียงพอกับความต้องการใช้	21.11	78.89
2.2 มีสัญญาณอินเตอร์เน็ตสำหรับผู้รับบริการ	75.56	24.44
2.3 มีอุปกรณ์โสตทัศน์สำหรับผู้รับบริการ	41.11	58.89
2.4 มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิดีทัศน์ หนังสือเสียง	33.33	66.67
3. ด้านกิจกรรมในห้องสมุด		
3.1 ใช้เทคโนโลยีในการออกแบบสื่อในการทำกิจกรรม	45.00	55.00
3.2 สร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียน	46.11	48.33
3.3 ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการ	53.33	46.67
3.4 ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการของห้องสมุดได้อย่างสะดวกและรวดเร็วด้วยการใช้เทคโนโลยี	29.44	70.56

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าครูบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 โดยรวม มีสัญญาณอินเตอร์เน็ตสำหรับผู้รับบริการมากที่สุด รองลงมา คือ ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการ และ ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำระบบยืม-คืนน้อยที่สุด

ปีที่ 7 ฉบับที่ 13 มกราคม – มิถุนายน 2566 ISSN 2465-5473 (Print)

ผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 แสดงในตารางที่ 2

ผู้ตอบแบบสอบถามการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษาจากแหล่งข้อมูล 180 คน เป็นครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 1 คน และครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษาในขนาดกลาง จำนวน 65 คน รวม 66 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67

ผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนใหญ่และขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2

รายการ	ความคิดเห็น (ร้อยละ)	
	ใช่	ไม่ใช่
1. ด้านการบริหารงานห้องสมุด		
1.1 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำประวัติสมาชิกห้องสมุด	28.79	71.21
1.2 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำฐานข้อมูลสื่อ	43.94	56.06
1.3 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำระบบยืมคืน-	13.64	86.36
1.4 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำระบบการสืบค้นข้อมูล	27.27	72.73
2. ด้านสภาพแวดล้อมในห้องสมุด		
2.1 มีคอมพิวเตอร์เพียงพอกับความต้องการใช้	27.27	72.73
2.2 มีสัญญาณอินเตอร์เน็ตสำหรับผู้รับบริการ	75.76	24.24
2.3 มีอุปกรณ์โสตทัศน์สำหรับผู้รับบริการ	66.67	33.33
2.4 มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิดีทัศน์ หนังสือเสียง	45.45	54.55
3. ด้านกิจกรรมในห้องสมุด		
3.1 ใช้เทคโนโลยีในการออกแบบสื่อในการทำกิจกรรม	50.00	50.00

Vol.7 No.13 January-June 2023 ISSN 2465-5473 (Print)

รายการ	ความคิดเห็น (ร้อยละ)	
	ใช่	ไม่ใช่
3.2 สร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียน	43.94	56.06
3.3 ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการ	54.55	45.45
3.4 ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการของห้องสมุดได้อย่างสะดวกและรวดเร็วด้วยการใช้เทคโนโลยี	60.61	39.39

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าครูบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 โดยรวม มีสัญญาณอินเตอร์เน็ตสำหรับผู้รับบริการมากที่สุด รองลงมา คือ มีอุปกรณ์โสตทัศน์สำหรับผู้รับบริการและ ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำระบบยืม-คืนน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2

รายการ	ความคิดเห็น (ร้อยละ)	
	ใช่	ไม่ใช่
1. ด้านการบริหารงานห้องสมุด		
1.1 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำประวัติสมาชิกห้องสมุด	14.91	85.09
1.2 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำฐานข้อมูลสื่อ	17.54	82.46
1.3 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำระบบยืมคืน-	16.67	83.33
1.4 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำระบบการสืบค้นข้อมูล	22.81	77.19
2. ด้านสภาพแวดล้อมในห้องสมุด		
2.1 มีคอมพิวเตอร์เพียงพอกับความต้องการใช้	17.54	82.46

ปีที่ 7 ฉบับที่ 13 มกราคม – มิถุนายน 2566 ISSN 2465-5473 (Print)

รายการ	ความคิดเห็น (ร้อยละ)	
	ใช่	ไม่ใช่
2.2 มีสัญญาณอินเตอร์เน็ตสำหรับผู้รับบริการ	75.44	24.56
2.3 มีอุปกรณ์โสตทัศน์สำหรับผู้รับบริการ	26.32	73.68
2.4 มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิดีทัศน์ หนังสือเสียง	26.32	73.68
3. ด้านกิจกรรมในห้องสมุด		
3.1 ใช้เทคโนโลยีในการออกแบบสื่อในการทำกิจกรรม	42.11	57.89
3.2 สร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียน	47.37	52.63
3.3 ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการ	52.63	47.37
3.4 ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการของห้องสมุดได้อย่างสะดวกและรวดเร็วด้วยการใช้เทคโนโลยี	11.40	88.60

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าครูบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 โดยรวม มีสัญญาณอินเตอร์เน็ตสำหรับผู้รับบริการมากที่สุด รองลงมา คือ ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการ และผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการของห้องสมุดได้อย่างสะดวกและรวดเร็วด้วยการใช้เทคโนโลยีน้อยที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การใช้บริการสัญญาณอินเตอร์เน็ตในห้องสมุด จากการศึกษาพบว่า ห้องสมุดระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 โดยส่วนใหญ่มีการให้บริการสัญญาณอินเตอร์เน็ต แต่ยังคงมีห้องสมุดบางแห่งไม่มีอินเตอร์ให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2564) ที่พบว่ามีเด็กจำนวนมากเข้าไม่ถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนให้ห้องสมุดในโรงเรียนทุกแห่งมีบริการอินเทอร์เน็ตให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้รับแนวคิดใหม่ ๆ และแหล่งข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น และในปัจจุบันเด็กทั่วโลกใช้อุปกรณ์พกพาเป็นหลักในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเพื่อรับข้อมูลและความบันเทิง ติดต่อกับเพื่อน ๆ และมีส่วนร่วมกันชุมชน (UNICEF, 2021)

Vol.7 No.13 January-June 2023 ISSN 2465-5473 (Print)

2. การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการ จากการศึกษาพบว่า ครูบรรณารักษ์ในห้องสมุดระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 โดยส่วนใหญ่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการ อาจเป็นเพราะครูบรรณารักษ์เข้าใจการอ่านที่เปลี่ยนไปของนักเรียนในปัจจุบัน ที่เปลี่ยนจากการอ่านหนังสือเป็นการอ่านผ่านอุปกรณ์ดิจิทัลมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ UNESCO ที่สำรวจในประเทศกำลังพัฒนา 5 ประเทศว่า ประชาชนสนใจการอ่านเพิ่มขึ้น เพราะสามารถอ่านได้จากโทรศัพท์มือถือ (UNESCO, 2014)

3. การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำระบบยืม - คืน จากการศึกษาพบว่า ห้องสมุดระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 โดยส่วนใหญ่ไม่มีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำระบบยืม-คืน อาจเป็นเพราะนักเรียนใช้บริการยืม-คืนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการสำรวจเรื่องการอ่านปี 2561 สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561) พบว่า การใช้บริการห้องสมุดด้วยการยืมหรือไปอ่าน หนังสือหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดของผู้อ่านที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 8.3 โดยผู้อ่านไปใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนหรือสถานศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 6.7) รองลงมาคือ ห้องสมุด ที่อ่านหนังสือชุมชน/แหล่งเรียนรู้ในชุมชน (ร้อยละ 1.3) และห้องสมุดอื่น ๆ (ร้อยละ 0.3) ภาคเหนือ มีสัดส่วนผู้อ่านที่ใช้บริการห้องสมุดมากที่สุด (ร้อยละ 10.7) รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ (ร้อยละ 9.3 และ 9.0 ตามลำดับ)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษา พบว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลค่อนข้างน้อย ดังนั้นนั้นผู้บริหารห้องสมุดควรให้ความสำคัญในการกำหนดแนวทางการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินงานของ โดยเฉพาะด้านการบริหารงานห้องสมุด รวมถึงการสนับสนุนการฝึกอบรมแก่บรรณารักษ์เพื่อพัฒนาการดำเนินการในการส่งเสริมการบริการของห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาความต้องการการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ของนักเรียนและครูบรรณารักษ์โดยใช้วิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทำให้สามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในห้องสมุดได้ตรงกับความต้องการ

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12**. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (2549). **มาตรฐานห้องสมุด 2549.** เข้าถึงจาก https://www.tla.or.th/index.php/th/1/standard

Vinitha, K., Kanthimathi, S. & Tharani Devi, K. (2006). **Impact of Information and Communication Technology on Library and its Services**, In Proceeding of DRTC – ICT Conference on Digital Learning Environment 11th –13th January 2006 DRTC, Bangalore.1-7.

Patel, H. J. (2012). Impact of information and communication technology on library and its services of SU Patel university library. **International Journal of Library and Information Studies**, *2*(3), 33-41.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). **การจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุด.** โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.

ชโรชีนีย์ ชัยมินทร์ และพิชญาภา ยวงสร้อย. (2561). การส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนยุคดิจิทัล (READING PROMOTION IN DIGITAL AGE SCHOOLS). **JOURNAL OF EDUCATION NARESUAN UNIVERSITY**, *21*(3), 356–368. Retrieved from https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/123014

Stoilova, M., Livingstone, S., and Khazbak, R. (2021) **Investigating Risks and Opportunities for Children in a Digital World: A rapid review of the evidence on children's internet use and outcomes**. Innocenti Discussion Paper 2020-03. UNICEF Office of Research – Innocenti, Florence.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (2014). **Reading in the mobile era: a study of mobile reading in developing countries.** Retrieving from https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000227436

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). **การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2561 The Reading of lation Survey 2018**. กรุงเทพฯ : สำนักสถิติพยากรณ์.